

УДК 340

Кипич І.В., канд. юрид. наук, доцентка кафедри приватного та публічного права,
Амбруш Д.Л., здобувач освіти першого (бакалаврського) рівня освіти, Київський національний університет технологій та дизайну, м. Київ, Україна

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ «ЗЕЛЕНОЇ» ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ

Правове забезпечення «зеленої» економіки в Україні поступово перетворюється з окремого напрямку екологічної політики на цілісну модель правового регулювання економічної модернізації. Йдеться вже не лише про охорону довкілля як самостійну цінність, а про таку організацію господарського розвитку, за якої економічне зростання, енергетична безпека, кліматична стійкість і ресурсна ефективність виступають взаємопов'язаними юридичними пріоритетами. Саме тому сучасна українська доктрина дедалі частіше розглядає «зелену» економіку як систему адміністративно-правових і фінансово-правових механізмів, що інтегрують екологічні стандарти у виробництво, інвестиції, фінансування та управління ризиками. За словами О.М. Резнік та Н.С. Горобець підкреслюється, що в Україні таке регулювання вже спирається на сукупність нормативних документів, які мають забезпечити екологічно збалансований розвиток держави [1, с. 38-39].

Нормативним ядром цієї конструкції став Закон України «Про основні засади державної кліматичної політики» від 8 жовтня 2024 року, який закріпив курс на досягнення кліматичної нейтральності України до 2050 року та проміжну ціль скорочення викидів парникових газів щонайменше на 65 відсотків до 2030 року порівняно з 1990 роком [2]. У тому ж логічному ряді перебуває Національний план з енергетики та клімату до 2030 року, схвалений у 2024 році, що синхронізує енергетичну, кліматичну й економічну політику держави з європейськими підходами [3]. Доповнюють цю основу Закон «Про енергетичну ефективність» 2021 року [4] та Закон «Про управління відходами» 2022 року [5], які переводять зелену трансформацію з площини декларацій у площину обов'язкових правил щодо раціонального використання енергії, поводження з відходами та зменшення техногенного навантаження. Окремого значення набуває й Ukraine Plan 2024–2027, який прямо орієнтує реформи на принцип «не завдавати значної шкоди», захист біорізноманіття, стале управління відходами та циркулярну економіку як умову відновлення [6].

Не менш важливо, що правове забезпечення «зеленої» економіки в Україні охоплює фінансовий сектор. Політика НБУ щодо сталого фінансування прямо пов'язує ESG-стандарти з євроінтеграцією та доступом до міжнародного капіталу, а сам НБУ фіксує, що майже три чверті великих банків уже відчувають вплив зміни клімату на свою діяльність [7]. Паралельно НКЦПФР у 2024 році запровадила нові правила випуску корпоративних облігацій, окремо передбачивши процедури для зелених та інфраструктурних облігацій [8]. Це означає, що правова система поступово формує не лише обмеження для шкідливих практик, а й стимули для екологічно орієнтованих інвестицій. Для України особливо перспективними є зелені облігації, циркулярна економіка та адаптація законодавства до європейських стандартів, однак водночас наголошують на потребі подальшої деталізації підзаконного регулювання і посилення інституційної спроможності держави.

Водночас правове забезпечення зеленої економіки в Україні ще не можна вважати завершеним. Його головна проблема полягає не у відсутності базових актів, а у фрагментарності їх реалізації, нерівномірності контролю, дефіциті дієвих економічних стимулів та потребі в системній узгодженості між екологічним, енергетичним, бюджетним і фінансовим правом. Саме тому подальший розвиток має бути спрямований на поглиблення екологічних вимог у публічних закупівлях, запровадження прозорості «зеленої» таксономії, послідовну звітність бізнесу та надійний нагляд за тим, щоб екологічні інвестиції не перетворювалися на формальність. «Зелена» економіка для України є не модним терміном, а правовою необхідністю, без якої неможливі ані повоєнне відновлення, ані довгострокова конкурентоспроможність, ані реальна інтеграція до європейського правового простору.

Література

1. Рєзнік О.М., Горобець Н.С. Адміністративно-правове регулювання «зеленої» економіки в аспекті забезпечення економічної стійкості України: сучасний стан. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія ПРАВО*. Випуск 88: частина 3. 2025. С. 35-40.
2. Про основні засади державної кліматичної політики: Закон України від 8 жовт. 2024 р. № 3991-IX: станом на 08.10.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3991-20#Text> (дата звернення: 19.04.2026).
3. Національний план з енергетики та клімату на період до 2030 року. *Міністерство економіки, докільля та сільського господарства України*. URL: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=17f558a7-b4b4-42ca-b662-2811f42d4a33&title=NatsionalniiPlanZEnergetikiTaKlimatuNaPeriodDo2030-Roku> (дата звернення: 19.04.2026).
4. Про енергетичну ефективність: Закон України від 21 жовт. 2021 р.

№ 1818-IX: станом на 11.03.2026. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1818-20#Text> (дата звернення: 19.04.2026).

5. Про управління відходами: Закон України від 9 лип. 2023 р. № 2320-IX: станом на 02.03.2026. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2320-20#Text> (дата звернення: 19.04.2026).

6. Ukraine Plan 2024–2027. *Міністерство економіки України*. URL: <https://www.ukrainefacility.me.gov.ua/wp-content/uploads/2024/03/ukraine-facility-plan.pdf> (дата звернення: 19.04.2026).

7. Sustainable Development of the Financial Sector. *National Bank of Ukraine*. URL: <https://bank.gov.ua/en/about/develop-strategy/esg> (дата звернення: 19.04.2026).

8. New rules for issuing corporate bonds are already in force. *National Securities and Stock Market Commission*. 05.11.2024. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/en/novi-pravyla-dlia-vypusku-korporatyvnykh-oblihatsii-vzhe-diiut/> (дата звернення: 19.04.2026).

УДК 338.24:34

Серафін О. В., здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, Міжнародний університет бізнесу і права, м. Миколаїв, Україна

ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Впровадження інноваційних цифрових технологій виступає вагомим чинником структурних змін в національних та глобальних економічних системах. За рахунок цифровізації відзначається істотна трансформація виробничих процесів, ринку праці, моделей споживання та механізмів державного управління. Для забезпечення сталого економічного зростання необхідно формування ефективних нормативно-правових механізмів, які дозволяють адаптувати національні економічні системи до ключових викликів цифрової епохи. Для України важливим завданням у правовій площині є формування на даному етапі комплексної стратегії щодо післявоєнного відновлення [1].

Завдяки вдосконаленню правового регулювання та державної політики з урахуванням принципів сталого розвитку можливо забезпечити поступову